

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1658

IV. Quænam conditiones requirantur ex parte actus meritorij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38954

meas, &c. charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.

Probatur 2. ex Conc. Trid. sess. 6. cap. 16. vbi meritum dicitur esse fructum iustificationis, diciturque sine vnione cum Christo, ac virtute, quam in iustificatos influit, bona illorum opera meritoria esse non posse.

Probatur 3. ex S. Greg. lib. 2. moral. c. 8. vbi dicit, quod non Abel ex muneribus, sed ex Abel munera oblata placuerunt; quasi dicat Deum prius intueri personam quam munera, & opera eius, illaque ipsi accepta esse non posse, nisi persona offerentis vel operantis ipsi grata & accepta sit.

Secundæ conditionis necessitas constat 1. ex scriptura: S. Ioann. 9. Venit nox (mortis tempus scilicet) quando nemo potest operari: Galat. 6. Dum tempus habemus, operemur bonum: Eccles. 11. In quocumque loco cecideris (lignum) ibi erit. Deinde ex S. Hier. in cap. 6. 1. ad Cor. Tempus, inquit, sementis, est vita presens, quam currimus; cum vita ista transierit, operandi tempus aufertur: & S. August. in Enchir. c. 110. Nemo, inquit, speret, quod hic neglexerit, eam obierit, apud Deum promereri.

Ratio autem huius conditionis aliã non est, quam ipsius Dei voluntas, qui constituit, vt merita omnia morte finirentur; aliã si ita voluisset, beati etiam in cælo mereri potuissent, cum status beatitudinis merito non repugnet, vt patet in Christo Domino.

SECTIO IV.

Quanam conditiones requirantur ex parte actus meritorij.

Dva sunt præsertim conditiones, quæ ex parte actus requiruntur ad hoc, vt sit meritorius; prima est, vt sit liber non tantum à coactione, sed etiam à necessitate. Huius conditionis necessitas

Probatur 1. ex scriptura: Eccli. 31. vbi de homine iusto bene operante hæc dicuntur: *Qui probatus est in illo, & perse-*

perfectus est, erit illi gloria aeterna; qui potuit transgredi, & non est transgressus; facere mala, & non fecit: ideo stabilita sunt bona illius in Domino: & 2. Cor. 9. ubi Apostolus loquens de eleemosyna, ad quam fideles hortabatur, unusquisque prout destinavit in corde suo, non ex tristitia, aut ex necessitate.

Probat 2. ex SS. Patribus, qui unanimiter hanc in bonis operibus conditionem requirunt, ut S. Iustinus, martyr. apolog. 1. circa medium, ubi de bonis iustorum operibus loquens, *Neque enim, inquit, quidquam horum laude dignum esset, nisi utramque in partem convertere, & quasi flectere se possent*: S. Iren. lib. 4. c. 11. *Qui operantur bonum, gloriam & honorem percipient, quoniam operati sunt bonum, cum possent illud non operari*: S. Hier. lib. 2. cont. Iovin. *Liberi arbitrij nos condidit Deus, nec ad virtutes, nec ad vitia necessitate trahimur, alioquin ubi necessitas, nec corona, nec damnatio est; quam illius sententiam referens & approbans S. Aug. lib. de nat. & grat. c. 5. Quis, inquit, non agnoscat, quis non toto corde suscipiat, quis taliter conditam humanam negat esse naturam; sed in recte faciendo ideo nullum est vinculum necessitatis, quia libertas est charitatis*: S. Bernard. lib. de grat. & lib. arb. non longè post initium, *Ubi necessitas, inquit, ibi libertas non est, nec meritum*.

Probat 3. ex eo, quod ad demeritum seu peccatum requiritur, ut peccantis voluntas libera sit non solum à coactione, sed etiam à necessitate; ergo à contrario ad meritum bene operantis voluntas nullam in agendo non modo coactionem, sed etiam necessitatem pati debet. Consequentia patet, cum utrobique sit par ratio: antecedens probatur ex S. Aug. lib. de duabus animabus c. 11. ubi dicit, *neminem vituperatione supplicionis dignum esse, qui id non faciat, quod facere non potest* (additque) *nonne ista cantant, & in montibus pastores, & in theatris Poetae, & indocti in circulis, & docti in bibliothecis, & magistri in scholis, & antistites in sacris locis: & in orbe terrarum genus humanum: Scin lib. de lib. arb. cap. 18. Quis enim peccat in eo, quod nullo modo cauere potest; peccatur autem, cauere igitur potest.*

Secundā conditio requisita ex parte ipsius actus ad hoc, vt sit meritorius, est, vt sit bonus & honestus, tam ex parte obiecti, quā finis & aliarum circumstantiarum; id est, vt actus ille habeat obiectum bonum, & honestum, & fiat propter finem bonum ac Deo gratum, ac in ipsum Deum vel actualiter vel saltem virtualiter referatur, nec vllā prauā circumstantiā vitietur.

Huius conditionis necessitas constat ex eo, quod in scripturis retributio, merces, & corona promittuntur tantum operibus bonis: id etiam expresse habetur in Cone. Trid. sess. 6. cap. 16. & can. 31. & 32. vnde S. Aug. lib. de grat. & lib. arb. cap. 6. *Qua mala sunt, inquit, non coronat Deus.* Quod autem opera illa bona nullā malā circumstantiā vitari debeant, patet ex eo, quod, si aliquā tali circumstantiā vitarentur, desinerent esse bona & honesta, cum iuxta commune Philosophorum axioma; bonum sit ex integra causa, malum ex quoque defectu, quod fusius explicabitur in tract. de actib. hum.

Addunt aliqui Doctores tertiam conditionem ex parte ipsius actus ad hoc, vt sit meritorius, nimirum vt à charitate sit elicitus, aut saltem imperatus. Quamuis autem verum sit actus illos, qui à charitate eliciuntur vel imperantur, esse maxime meritorios pra actibus aliarum quarumcunque virtutum; nihilominus diuinam largitatem ac benignitatem magis commendat sententia illorum, qui existimant conditionem hanc, licet optimam, minime tamen esse necessariam ad meritum; quam proinde vt probabiliozem amplectimur, asserimusque cuius operi bono & honesto hominis iusti, quamuis non elicitur ex motu vel imperio charitatis, inesse veram & propriam rationem meriti, dummodo condiciones omnes supra explicata illi adsint.

Probat̄ hęc sententia i. ex ijs omnibus scriptura, & SS. Patrum testimonijs, quę propè innumera sunt, in quibus excitantur, & inuitantur homines ad opera misericordiarumque virtutum exercenda, nullā factā mentione, quod ex motu vel imperio charitatis fieri

debeant; asseriturque bonis illis operibus reddendam esse à Deo mercedem.

Probatur 2. ex Conc. Trid. sess. 6. cap. 16. vbi postquam dixit, Christum Dominum in iustificatos iugiter influere virtutem (id est gratiam actualem) quæ bonorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, addit postea, *nihil amplius deesse ipsis iustificatis, quo minus plene operibus illis, quæ in Deo (hoc est in statu gratiæ habitualis sanctificantis seu charitatis, per quam Deo unimur, & in ipso manemus) sunt facta, diuina legi satisfecisse, & æternam vitam verè promeruisse censeantur.*

Ex quibus Concilij verbis constat, bonis operibus, quæ per gratiæ actualis auxilium, & in statu gratiæ sanctificantis fiunt, nihil deesse quo minus sint meritoria: at qui talia sunt opera bona iustorum, quæ conditiones supra explicatas habent; fiunt enim in statu gratiæ sanctificantis, vt supponimus; fiunt etiam per auxilium gratiæ actualis, vt capite 1. docuimus: ergo talia opera sunt meritoria, nec vlteriùs requiritur, vt a charitate eliciantur, aut imperentur.

Confirmari potest eadem sententia ex can. 24. eiusdem sess. vbi anathema profertur in eum, qui dixerit, *Iustitiam acceptam non conseruari, atque etiam augeri coram Deo per bona opera;* vbi duo aduertenda sunt: primum est, iustitiam seu gratiam sanctificantem augeri per bona opera non physice, sed tantum meritorie (vt supra diximus) ac proinde, quando Concilium dicit iustitiam, seu gratiam augeri per bona opera, idem esse ac si diceret, hominem iustum per bona opera, ipsius iustitiæ & gratiæ augmentum promereri: secundum est, Concilium loqui de quibuscunque operibus bonis indistinctè, & indefinite (vt rectè obseruauit B. Franc. Sales. in tractatu diuini amoris lib. 3. c. 2.) vnde (vt ibidem monet) vbi nihil excipitur, nihil distinguendum est; proindeque ipsius Concilij verba intelligi debent de quibuscunque iustorum operibus, dummodo ex omni parte bona sint, qualia sunt illa, quæ supra dictas conditiones habent, quæq;

quæq; haud dubiè iuxta Conc. mentè sunt verè meritoria.

Probat 3. hâc ratione ductâ ex suprâ relatis Concilij verbis : iisdem operibus potest homo iustus mereri, quibus potest diuinâ legi satisfacere : atqui potest homo iustus diuinâ legi satisfacere per opera moraliter bona, etiamsi non fiant ex motiuo, vel imperio charitatis : quis enim dixerit hominem iustum, v. gr. eleëmofynam grauius aut extreme indigenti erogantem ex motiuo obedientiæ, quia Deus sic fieri præcepit, non satisfacere diuino præcepto, quo eleëmofyna in tali casu facienda præscribitur : ergo, si per illud opus moraliter bonum diuinâ legi satisfacit, quamuis illud non eliciat ex motiuo vel imperio charitatis, per idem opus bonum etiam mereri poterit.

Quæres, an præter supradictas condiciones tam ex parte operantis quàm ex parte operis, requiratur insuper pactum, vel promissio ex parte ipsius Dei. Resp. affirmatiuè cum S. Doctore q. 114. a. 1. ad 3. vbi dicit actionem nostram non habere rationem meriti, nisi ex præsuppositione diuinæ ordinationis : & constat ex scriptura, in qua bonorum operum merces dicitur reddi ex promissione Dei; S. Iacob. 1. *Cum probatus fuerit, accipiet coronam vite, quam repromisit Deus diligentibus se :* & ex S. August. in Pl. 86. *Debitorem, inquit, Dominus ipse fecit se, non accipiendo, sed promittendo.* Accedit & hæc ratio, quia reddenti acceptum non debetur merces, nisi ex promissione remunerantis : atqui quando aliquis bonum operatur, Deo reddit, quod ab illo accepit; vnde Cœlestinus Papa in epist. ad Episcopos Galliarum, *Tanta est, inquit, bonitas Dei erga homines, vt nostra velint esse merita, que sunt ipsius dona.*

Ex dictis colliges, quinque condiciones requiri ad hoc, vt opus aliquod sit de condigno meritorium : prima est, vt is, qui meretur, sit in statu viæ : secunda, vt sit in statu gratiæ sanctificantis : tertia, vt liber sit ab omni coactione & necessitate : quarta, vt opus, quod exercet, sit omnino ex parte bonum & honestum : quinta denique, vt

interec-

intercedat pactum, & promissio ex parte ipsius Dei de mercede pro huiusmodi opere bono retribuenda. Ad hoc autem ut opus sit meritorium de congruo, secunda & quinta conditio minimè requiruntur, sed sufficit status viae, libertas operantis, ac bonitas & honestas operis.

SECTIO V.

Quanam res cadant sub merito.

Questio intelligenda est de rebus illis, quas quis sibi mereri potest: de ijs enim, quas alteri potest mereri, agitur sect. 7. Et pro illius resolutione

Dicendum 1. neminem de condigno, vel de congruo posse sibi primam gratiam actualem promereri. Hæc veritas, quæ de fide est, constat tum ex scriptura, 2. Timoth. 1. Vocavit nos vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum, & gratiam. Tum ex Concil. Trid. sess. 6. cap. 3. ubi dicit, *Iustificacionis exordium in adultis à Dei per Iesum Christum præueniente gratiâ sumendum esse, hoc est, ab ætate vocatione, quâ nullis eorum existentibus meritis, vocantur.* Tum etiam ex ijs omnibus, quæ cap. 1. contra Pelagianos & Semipelagianos allata sunt.

Dicendum 2. hominem in statu peccati mortalis, non posse ullis bonis operibus de condigno mereri primam gratiam iustificantem; posse tamen de congruo.

Quod non possit de condigno, constat ex scriptura, Rom. 3. *Iustificati gratis per gratiam ipsius (id est Christi) quæ verba expendens Conc. Trid. sess. 6. cap. 8. Gratis, inquit, iustificari dicimur; quia nihil eorum, quæ iustificacionem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificacionis gratiam promeretur (de condigno scilicet)*

Quod autem peccator, gratiæ actualis auxilio præuentus, possit de congruo primam gratiam sanctificantem promereri, constat ex scriptura: Dan. 4. ubi Propheta Nabuchodonosorem inuidelem, & peccatorem allocutus, *Peccatu, inquit, tua elemosynis redime:* & ex S.

August.